

ingediend op **1365** (2021-2022) – Nr. 2
4 oktober 2022 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Tom Ongena

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van artikel 2
van de wet van 20 juli 2001
tot bevordering van buurtdiensten en -banen,
wat de omschrijving van het begrip
'buurtwerken of -diensten' betreft

Documenten in het dossier:
1365 (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Loes Vandromme;
Steven Coenegrachts, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Björn Rzoska;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1. Toelichting door de minister	4
2. Algemene bespreking	5
3. Artikelsgewijze bespreking	7
4. Eindstemming	7
Gebruikte afkortingen	8

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie behandelde op 29 september 2022 het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 2 van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, wat de omschrijving van het begrip 'buurtwerken of -diensten' betreft.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door de minister

Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, geeft toelichting bij het ontwerp van decreet.

Het ontwerp van decreet maakt het mogelijk dat dienstenchequewerknemers tijdens het uitoefenen van hun job begeleidende taken opnemen. Die begeleiding kan gericht zijn op werkzoekenden in het kader van VDAB-stages, maar ook op nieuwe dienstenchequewerknemers in het kader van een opleiding op de werkvloer.

Vaststellingen en cijfers

De minister toont enkele cijfers die de nood aan dienstenchequewerknemers illustreren. Er zijn nu 8125 vacatures. De laatste twaalf maanden heeft VDAB niet minder dan 33.068 vacatures ontvangen. Daartegenover staan er 6845 werkzoekenden die onder andere geïnteresseerd zijn in een job als schoonmaker bij mensen thuis.

De job als huishoudhulp vergt een aantal competenties. De werknemers moeten over de nodige communicatieve vaardigheden beschikken, ze moeten zich goed kunnen organiseren, ze moeten zelfstandig kunnen werken, omgaan met feedback van klanten, assertief zijn enzovoort. Er is een gebrek aan die competenties bij de beschikbare arbeidsreserve en dus is opleiding cruciaal. Volgens het bestaande regelgevend kader is het inzetten van stagairs in het kader van de dienstenchequewerking juridisch niet mogelijk.

De Vlaamse Regering wil de stages ook mogelijk maken in die sector, zoals opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord. Het huidige knelpunt is dat een werknemer met een arbeidsovereenkomst dienstencheques enkel mag buurtwerken of buurtdiensten mag verrichten en geen begeleidende taken mag opnemen.

Toelichting bij de artikelen

Artikel 1 behoeft geen uitleg, het ontwerp van decreet betreft een gewestaangelegenheid.

Artikel 2 wijzigt artikel 2, §1, 3°, van de wet tot bevordering van buurtwerken- en diensten, dat het concept buurtwerken- en diensten definieert. Met de wijziging wordt verduidelijkt dat een dienstenchequewerknemer gedurende de uitoefening van activiteiten van huishulp van huishoudelijke aard begeleidende taken kan opnemen ten aanzien van een werkzoekende in het kader van een VDAB-stage of van een nieuwe dienstenchequewerknemer in opleiding.

Het begeleiden van een werkzoekende of een werknemer moet steeds op de werkvloer plaatsvinden en onlosmakelijk verbonden zijn met activiteiten die betrekking hebben op huishulp van huishoudelijke aard. Begeleiding van een werkzoekende of werknemer mag dus geen activiteit op zich zijn noch kan de begeleiding als aparte activiteit met een dienstencheque worden betaald. De begeleiding mag evenmin vanuit een andere locatie plaatsvinden.

Reactie op de adviezen

De SERV onthield zich van advies maar de werknemersorganisaties uitten hun bezorgdheid over enkele punten. Een eerste bekommernis betreft de vormgeving van de begeleiding in het kader van VDAB-stages. De minister stelt dat de kwaliteitsvoorwaarden die verbonden zijn aan VDAB-stages van toepassing blijven. De dienstchequewerknemer coacht de werkzoekende en de coach moet altijd aanwezig zijn op de werkvloer.

Een ander aandachtspunt was de complementariteit met de opleidingstrajecten voor nieuwe werknemers en de eventuele verdringing van de bestaande opleidingstrajecten voor nieuwe dienstchequewerknemers. Met de huidige wetwijziging wordt volgens de minister net mogelijk gemaakt dat coaching door ervaren dienstchequewerknemers kan gebeuren. Dat impliceert een vereenvoudiging en geen verdringing van de bestaande opleidingstrajecten binnen de sector. Het zal niet langer noodzakelijk zijn dat de coaches met een bediendecontract worden tewerkgesteld om die trajecten mogelijk te maken.

De voorgestelde decreetswijziging biedt daarenboven de mogelijkheid voor meer ervaren dienstchequewerknemers om op te treden als coach, wat de retentie van werknemers kan bevorderen. Het geeft dienstchequewerknemers een loopbaanperspectief en het werken in tandem maakt de job meer werkbaar op de lange termijn.

Op vraag van de Raad van State is de praktische toepassing van de decreetswijziging mee opgenomen in de memorie van toelichting.

Conclusie

De minister besluit dat met de voorgestelde wijziging de mogelijkheid wordt gecreëerd om nog meer in te zetten op werkplekleren binnen de dienstchequese sector. Samen met de blijvende investeringen in job- en taalcoaching wordt het palet aan mogelijkheden uitgebreid om, afhankelijk van de nood van de kandidaat, het gepaste instrument in te zetten. Op die manier worden aan meer mensen kansen gegeven om een start te maken op de arbeidsmarkt en om een duurzame tewerkstelling in de sector te realiseren.

Er wordt verder overlegd met de sector om het potentieel van stages als nieuw aanwervingskanaal voor zeer kwetsbare werkzoekenden op een juiste manier te ontsluiten. De minister doet daarbij een oproep aan de sector om zelf met dit kader aan de slag te gaan en erover afspraken te maken, bijvoorbeeld wanneer het gaat over de verloning van de coaches.

2. Algemene bespreking*Tussenkomsten van de leden*

Axel Ronse stelt dat opleiding en begeleiding op de werkvloer cruciaal zijn, zeker waar er een krapte heerst. De minister verwees naar 8125 vacatures en 6845 werkzoekenden. Betreft het dan enkel vacatures en kandidaten voor de dienstchequese sector?

De Vlaamse Regering wil meer mogelijkheden bieden om IBO-contracten af te sluiten ook met het oog op duurzame tewerkstelling in de dienstchequese sector. Heeft de minister zicht op het huidige gebruik van IBO's in de sector?

De SERV heeft geen advies uitgebracht over het ontwerp van decreet, gelet op het lopende sociaal overleg in de sector. In de dienstchequese sector is het sociaal

overleg een delicate kwestie. Het ontwerp van decreet biedt nieuwe kansen en het lid hoopt dat de sociale partners zich daarvan bewust zijn.

Op welke manier kan het sectoraal opleidingsfonds een rol spelen in de begeleiding?

Het is een goede zaak dat eerder werd beslist om de dienstencheques aan 100 procent te indexeren. Axel Ronse meent dat er zonder deze beslissing nog weinig bedrijven zouden overblijven in deze sector.

Tom Ongena zegt dat de Open Vld-fractie het ontwerp van decreet zal goedkeuren omdat ze ervan overtuigd is dat het een meerwaarde kan bieden aan de dienstenchequesector. Eindelijk krijgt de dienstenchequesector een mogelijkheid om een beroep te doen op IBO's en andere vormen van stage en werkplekklere. Dat kan een belangrijk onderdeel zijn van de strijd tegen de arbeidsmarktkrapte in de sector. Het wordt steeds moeilijker voor tweeverdieners om een huishoudhulp te vinden en ook de dienstenchequeondernemingen zelf trekken regelmatig aan de alarmbel.

Bovendien wordt daarmee volgens het lid een eerste basis gelegd om duobanen mogelijk te maken. Huishoudhulpen werken nu vaak alleen en dat kan een reden zijn waarom werknemers afhaken. Dat de begeleider en de nieuwe werknemers regelmatig samen kunnen werken, kan een verbetering van de arbeidsvoorwaarden betekenen.

Tom Ongena wijst erop dat het belangrijk is dat aan de gebruikers duidelijk wordt gemaakt dat huishoudhulpen nu met twee in de woning aan de slag kunnen gaan. Er moet ook duidelijkheid zijn over de betaling van die twee huishoudhulpen. Worden in dat geval twee dienstencheques gevraagd?

VDAB zal strikt toezicht houden op de stages in het kader van een VDAB-traject. Hoe zal VDAB dat aanpakken, gelet op het feit dat het werk in een privéwoning wordt uitgevoerd?

Antwoord van de minister

Minister *Jo Brouns* antwoordt dat de vermelde cijfers enkel betrekking hebben op vacatures voor 'schoonmaak aan huis'.

Het ontwerp van decreet maakt het gebruik van IBO's in de sector voor het eerst mogelijk.

Het overleg met de sociale partners was moeilijk maar verloopt nu goed. Er zal verder op het overleg worden ingezet.

Als er een begeleider en een stagiair aan het werk zijn, zal de stagiair niet met een dienstencheque worden betaald. Dat geldt uiteraard wel voor de begeleider, meestal de vaste huishoudhulp.

Wat betreft het toezicht door VDAB is een goede afstemming tussen VDAB, het bedrijf en de klant belangrijk. Het bedrijf zal daarin een rol moet spelen, aldus de minister.

Bijkomende vragen en antwoorden

Axel Ronse vraagt of het cijfer van 6845 werkzoekenden dan enkel betrekking heeft op werkzoekenden die expliciet hebben aangegeven dat ze een job in de schoonmaaksector willen doen. Het lid meent dat er veel meer uitkeringsgerechtigde

werklozen zijn die in aanmerking komen om de job van huishoudhulp uit te oefenen. Van elke uitkeringsgerechtigde werkzoekende mag worden verwacht dat hij openstaat voor een jobaanbieding.

Minister *Jo Brouns* bevestigt dat het gaat om werkzoekenden die expliciet hebben aangegeven in die sector te willen werken.

Caroline Gennez verwijst naar het bericht dat het tekort aan poetshulpen de sector met bijna 8 procent doet krimpen. De activiteit van de Vlaamse dienstencheque-bedrijven ligt in de eerste helft van 2022 7,7 procent lager dan in 2019. Dat is zorgwekkend omdat iedereen de dienstenchequesector een warm hart toedraagt.

De sector maakt de combinatie werk en gezin gemakkelijker voor tweeverdieners en biedt senioren de kans om langer thuis te blijven. Een van de andere initiële doelstellingen van het dienstenchequestelsel was om kortgeschoolden en mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen. Dat is tot op zekere hoogte gelukt maar die doelstelling lijkt nu naar achtergrond te verdwijnen. De Vooruitfractie staat achter het voorstel om werkzoekenden stages te laten doen en huishoudhulpen een rol als mentor te laten opnemen. De fractie betreurt wel dat er daar geen vergoeding tegenover staat. Is er nog ruimte om de attractiviteit van de sector te verhogen door de mentoren extra te vergoeden en de lonen en de arbeidsvoorwaarden te verbeteren?

Axel Ronse sluit daarbij aan en verduidelijkt dat dat de draagwijdte was van zijn vraag naar de mogelijkheden van het sectoraal fonds en het overleg met de sociale partners.

Tom Ongena merkt op dat het ontwerp van decreet het ook mogelijk maakt dat een werkzoekende via werkplekleren aan de slag gaat. In dat geval gaat het om een werknemer die moet worden betaald, wat bij andere stagevormen niet altijd het geval is. Het is belangrijk dat er een heldere communicatie komt aan de gebruikers, zodat die weten wat voor hen de consequentie is.

Minister *Jo Brouns* bevestigt dit. Het is belangrijk dat er goede afspraken worden gemaakt tussen het bedrijf en de klant

Mentoren kunnen inderdaad een extra vergoeding krijgen. In sommige sectoren krijgen de mentoren bijvoorbeeld een bijkomende vergoeding van 1 euro wanneer ze stagiairs begeleiden.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 en 2 worden aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Tom ONGENA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

IBO	individuele beroepsopleiding (in een onderneming)
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding